

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	PP	Behandeld	E.L.J. Engels
Ons kenmerk	DOC-00191043	Telefoon	+31 6 52 08 62 60
Uw kenmerk	-	Maastricht	14 oktober 2021
Bijlage(n)	-	Verzonden	10 november 2021

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder Lopende trajecten Chemelot 2025

Geachte Staten,

In het kader van onze actieve informatieplicht willen wij u op de hoogte stellen van de verschillende lopende processen rondom het programma Chemelot 2025. Deze processen hebben een onderlinge samenhang uit verschillende portefeuilles, waardoor wij ervoor gekozen hebben om deze informatie in één gecombineerde mededeling u te laten toekomen.

Veiligheidskader Technische Veiligheidscommissie

Aanleiding – Veiligheidsvisie Chemelot e.o.

In 2018 publiceerde de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) naar aanleiding van een aantal incidenten op Chemelot in 2015 en 2016 het rapport *Chemie in samenwerking*. De OvV concludeerde dat Chemelot en de betrokken overheden aan alle relevante wettelijke eisen voldeden. De OvV stelde echter ook dat het bijzondere risico dat een grootschalig chemiepark als Chemelot met zich meebrengt, reden is om ambitieuzer te zijn dan het wettelijk 'minimum'. Het OvV-rapport bevatte vanuit die gedachte een expliciete aanbeveling aan de provincie Limburg om in samenwerking met de omliggende gemeenten te komen tot een veiligheidsvisie die verder reikt dan wat wet- en regelgeving voorschrijft.

De provincie Limburg, de aan de site Chemelot grenzende gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek en de regionale samenwerkingsverbanden Veiligheidsregio Zuid-Limburg en Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg hebben als antwoord op deze aanbeveling de *Veiligheidsvisie Chemelot e.o.* ontwikkeld. In december 2019 is deze door de Provincie en genoemde gemeenten vastgesteld. Een visie die in haar ambities naadloos aansluit op de ambitie van Chemelot om de meest veilige chemiesite van West-Europa te worden.

Technische VeiligheidsCommissie (TVC) – Veiligheidskader

Een van de in de *Veiligheidsvisie Chemelot e.o.* aangekondigde actiepunten betrof de ontwikkeling van een zogenoemd 'bovenwettelijk veiligheidskader inclusief planologische zonering binnen en buiten Chemelot' door een onafhankelijke Technische Veiligheidscommissie (TVC).

In september 2020 hebben de provincie Limburg en de gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek aan deze TVC de opdracht gegeven tot het:

1. opstellen van een bovenwettelijk veiligheidskader met betrekking tot criteria voor nieuwe initiatieven zowel binnen als buiten Chemelot alsmede criteria voor ingrijpende veranderingen aan bestaande installaties die een veranderend risicoprofiel met zich meebrengen. Hierbij is eveneens aandacht voor de Brightlands Chemelot Campus en de mensintensiviteit van activiteiten (...). De TVC zal langs de bovengenoemde vier assen een bovenwettelijk kader opstellen.
2. adviseren m.b.t. het ontwerp van een planologisch kader met veiligheidsontwikkelgebieden voor Chemelot e.o. De TVC gaat hiertoe o.a. vooraf meedenken bij het vastleggen van aandachtsgebieden en adviseren m.b.t. nadere en bovenwettelijke voorschriften die voor deze aandachtsgebieden in het omgevingsplandeel Chemelot en het omgevingsplan van gemeenten worden vastgelegd.
3. uitwerken van een voorstel hoe om te gaan met advisering rondom initiatieven gedurende de looptijd van het opstellen van twee bovengenoemde kaders.

De Technische VeiligheidsCommissie (TVC) werd gevormd door:

- prof. dr. Ira Helsloot, hoogleraar besturen van veiligheid aan de Radboud Universiteit Nijmegen (voorzitter);
- ir. Hetty Klavers, dijkgraaf van waterschap Zuiderzeeland;
- ir. Gerard van Harten, o.a. voormalig CEO Dow Benelux.

Met de aanbieding van haar rapport 'Veiligheid in samenwerking', op 31 juli 2021 aan het Bestuurlijk Overleg Veiligheid, heeft de TVC haar opdracht afgerond. Op 16 juli 2021 is het eindconcept van dit rapport toegelicht en besproken in een informerende sessie voor uw Staten. Het rapport van de Technische VeiligheidsCommissie kunt u vinden op de provinciale website:

<https://www.limburg.nl/onderwerpen/economie/chemelot/veiligheidsvisie/>

'Veiligheid in samenwerking' – Uitgangspunten, strategieën en aanbevelingen

Met haar rapport biedt de TVC een advies voor een veilige ontwikkeling van Chemelot en haar omgeving. Een advies nadrukkelijk geschreven vanuit het perspectief van (externe) veiligheid en daarmee te betrekken in een bredere en integrale bestuurlijke afweging.

In de ontwikkeling van het document heeft de TVC zich laten leiden door vier uitgangspunten:

1. de veiligheidssituatie dient op termijn omhoog te gaan. Binnen deze lange termijnbenadering kan de veiligheid tijdelijk mogelijk afnemen, waarbij in een dergelijk geval de relevante wettelijke normen overigens de ondergrens vormen;
2. het kader ziet op veranderende situaties en heeft geen 'terugwerkende kracht'. Onder veranderende situaties worden overigens verstaan nieuwe ontwikkelingen binnen en buiten Chemelot alsook ingrijpende veranderingen aan bestaande installaties;

3. het beschouwen van veiligheid vanuit een integrale benadering. Bij nieuwe ontwikkelingen of veranderende situaties wordt niet alleen gekeken naar het effect op de externe veiligheid maar ook naar andere (mogelijke compenserende) veiligheidseffecten;
4. een proportionele kosten-batenafweging. De ter realisatie van de uitgesproken veiligheidsambities te maken extra kosten dienen evenredig te zijn met de te behalen veiligheidswinst.

‘Veiligheid in samenwerking’ schetst drie strategieën die moeten leiden tot een toename van de integrale veiligheid op Chemelot en in haar omgeving:

1. maatregelen aan de bron, gericht op het verkleinen van de risico’s van de op de site Chemelot aanwezige installaties;
2. actieve ruimtelijke planning en ontwikkeling, gericht op een zo optimaal mogelijke ruimtelijk-planologische invulling van rond Chemelot te creëren zones. Daarbij wijst de TVC op het belang van het berekenen en vaststellen van realistische aandachtsgebieden voor brand, explosie en gifvolk;
3. mitigeren van de gevolgen in het effectgebied, gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid van de omgeving en het stellen van aanvullende bouwvoorwaarden voor nieuwbouw.

Brightlands Chemelot Campus (BCC)

De TVC wijst op de bijzondere positie van de BCC, bestaande uit een ‘chemisch deel’ met pilotplants en demonstrators en een ‘publieksdeel’ met laboratoria, kantoren, collegieruimten en vergader- en congresfaciliteiten. Gelet op deze hybride situatie schetst de TVC in het document haar visie op en specifieke criteria en aanbevelingen voor de BCC. Centraal hierin staat de vergunningtechnische ontkoppeling van het ‘chemisch deel’ en het ‘publieksdeel’ alsmede de afweging van het toestaan van nieuwe studieactiviteiten en events op het ‘publieksdeel’ van de BCC.

Aanbevelingen – integrale afweging – convenant

Binnen genoemde strategieën en voor de BCC doet de TVC een groot aantal aanbevelingen. Deze zijn gericht tot de Provincie, de gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek, Chemelot / CSP en DSM. De aanbevelingen zijn, verspreid door het document, verwerkt in de donkerblauwe tekstkaders (alsmede in de opgenomen managementsamenvatting). Korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

Zoals hiervoor aangegeven is ‘Veiligheid in samenwerking’ een advies, conform opdracht, ontwikkeld vanuit het perspectief van het optimaliseren van de veiligheid op en rondom Chemelot. Gelet hierop alsmede gezien het bovenwettelijk karakter van het ontwikkelde kader, behoeven het document en de gedane aanbevelingen binnen de diverse partijen een eigenstandige, integrale en gedragen afweging. Zoals gesteld in de ‘Veiligheidsvisie Chemelot e.o.’ wordt het resultaat van deze afweging vastgelegd in een door de betrokken partijen te ondertekenen convenant.

Bestuurlijke reactie – vervolgproces

In algemene zin kan worden gesteld dat de TVC met ‘Veiligheid in samenwerking’ een doorwrocht ontwikkelkader heeft voorgelegd. Vanuit veiligheidsperspectief bezien bevat het document bijzondere inzichten, bruikbare denklijnen en waardevolle aanbevelingen. Het Bestuurlijk Overleg Veiligheid, de Colleges en Chemelot / CSP hebben dan ook met waardering kennis genomen van het eindresultaat van de TVC en de commissie bedankt voor de adequate uitvoering van haar opdracht.

Hoewel de aanbevelingen als zodanig helder zijn verwoord, is voor een aantal ervan een nadere inhoudelijke verdieping noodzakelijk. De bedoeling daarvan is het in een breder verband in beeld brengen van de consequenties en, daaruit voortvloeiend, een meer precieze duiding van de betreffende aanbevelingen. Op basis van deze verdieping kan vervolgens worden gekomen tot een integrale afweging en de daaropvolgende vastlegging in een convenant.

Overigens bevat het document aanbevelingen die los van hun nadere verdieping reeds betrokken zijn in, in de afgelopen periode ontwikkelde dan wel op dit moment in ontwikkeling zijnde andere (beleids)documenten. In dit verband valt te wijzen op aanbevelingen in het ruimtelijke-planologische domein, die betrokken zijn / worden in de 'Strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot' en het 'Omgevingsplandeel Chemelot'. De op risico- en crisiscommunicatie gerichte aanbevelingen zijn betrokken in het, onder regie van de Veiligheidsregio Zuid Limburg ontwikkelde communicatieplan 'Samen communiceren'.

Inmiddels wordt gewerkt aan genoemde inhoudelijke verdieping. Het streven is erop gericht deze uiterlijk begin volgend jaar grotendeels tot een afronding te brengen en vervolgens tot genoemde integrale bestuurlijke afweging te komen. De daaropvolgende ondertekening van het convenant vormt het sluitstuk van dit proces. Wij zullen uw Staten overeenkomstig het gebruikelijke proces betrekken in het verdere besluitvormingstraject.

Strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot

Aanleiding

Hoe zorgen we er samen voor dat we ook in de toekomst in de omgeving van Chemelot op een veilige, gezonde én duurzame manier kunnen wonen, werken, recreëren, ondernemen en innoveren? Hoe gaan we met de beschikbare ruimte om? En hoe houden we de economie vitaal terwijl we rekening houden met mens en milieu? In de Strategische Gebiedsvisie Omgeving Chemelot geven de gemeenten Sittard-Geleen en Stein, de Provincie Limburg, Chemelot, Brightlands Chemelot Campus en DSM gezamenlijk antwoord op deze vragen. Om tot goed afgewogen antwoorden te komen, keken we samen met de inwoners rondom Chemelot, verschillende belangengroepen, Waterschap Limburg en de gemeente Beek naar de toekomst. Hoofddoel: het verbeteren van de kwaliteit van de omgeving van Chemelot in de periode tot 2050, om zo een juiste balans tussen Chemelot en haar omgeving te realiseren door de circulaire transitie van Chemelot te verbinden met de versterking van de brede welvaart van de regio.

Bewoners, de economie, natuur en klimaat hebben vaak verschillende wensen en belangen. Ook zijn er maatschappelijke ontwikkelingen waarmee we rekening moeten houden. Denk aan de gemaakte klimaatafspraken, de energietransitie en demografische ontwikkelingen, zoals de vergrijzing. In deze gebiedsvisie worden de verschillende ruimtelijke doelen, op sociaal, ecologisch én economisch vlak, met elkaar kunnen verbonden. Meervoudige waarde-creatie noemen we dat.

De in de gebiedsvisie gemaakte keuzes zijn richtinggevend voor de ontwikkeling van het gebied en voor het zekerstellen en versterken van bestaande waarden. Ze zijn niet vastomlijnd en definitief, maar ook zeker niet vrijblijvend. Voor het maken van ruimtelijke plannen zijn de in de gebiedsvisie gemaakte keuzes leidend. Daarnaast is deze gebiedsvisie de basis voor de omgevingsvisies en vervolgens de omgevingsplannen van de gemeenten Sittard-Geleen en Stein en voor bijvoorbeeld de uitwerking van het

fysieke deel van het investeringsprogramma Chemelot Circulair Hub, Chemelot Strategie 2050 en NOVI-gebied Zuid-Limburg.

Toekomstbeeld

De concept gebiedsvisie schetst een samenhangend toekomstperspectief voor de verschillende onderdelen van het gebied, zoals Graetheide, de omgeving Stein, omgeving Geleen, de omgeving Beek en Chemelot zelf: het toekomstbeeld voor de omgeving van Chemelot. De woonwijken en kernen rond Chemelot zijn groen, klimaatadaptief en goed bereikbaar. Het voorzieningenniveau is op peil en ondersteunt de sociale cohesie en de gezondheid. We houden Graetheide groen en versterken de ecologische structuren tussen het Rivierpark Maasvallei en de vallei van de Geleenbeek en het Heuvelland. Het OV is verbeterd en aangevuld met mobiliteitshubs waar je gemakkelijk van vervoersmiddel kunt wisselen. We verbeteren groenstructuren en fietspaden in de wijken rondom Chemelot en we versterken de transportmogelijkheden via bijvoorbeeld buisleidingen en het kanaal. We transformeren het centrum van Geleen als proeftuin voor de circulaire economie en verbeteren de fysieke verbinding en een complementaire programmering met de Brightlands Chemelot Campus. Diverse bedrijventerreinen in de omgeving van Chemelot worden gerevitaliseerd waarbij nieuwe, circulaire bedrijven een plek kunnen krijgen op leegstaande of vrijgekomen kavels. En de Campus kan onder voorwaarden uitbreiden op de Lexhy als er onvoldoende ruimte is binnen de huidige site.

Al deze ontwikkelingen zijn beschreven in het toekomstbeeld en opgetekend in een uitwerking per deelgebied. Voor de omgeving van Graetheide, de omgeving Stein, de omgeving Geleen, de omgeving Beek en voor Chemelot zelf.

Samenspel

De voorliggende gebiedsvisie is tot stand gekomen in een intensief participatief proces waarin alle betrokken partijen in het gebied meegedacht hebben. Naast het directe opdrachtgeverschap van gemeenten Sittard-Geleen en Stein, Provincie Limburg, Chemelot, Brightlands Chemelot Campus en DSM, zijn door middel van verschillende dialoogsessies de bredere groep van belanghebbenden (omwonenden, belangengroepen, bedrijven en overheden) actief betrokken. Met in het bijzonder de klankbordgroep Chemelot.

Uitwerking van de gebiedsvisie heeft ook plaatsgevonden in een goede afstemming met andere lopende trajecten, zoals de Veiligheidsvisie/Veiligheidskader van de TVC, de Gebiedsverkenning mobiliteit Westelijke Mijnstreek, de RES en de toekomstige benodigde energie infrastructuur, de Investeringsagenda Chemelot Circulaire Hub, Masterplan 2030 enz. Deze verbindingen komen in het stuk zelf terug.

Vervolgproces

Op basis van het toekomstbeeld werken we de komende jaren samen aan de opgaven en acties die het toekomstbeeld dichterbij brengen. Voor het realiseren van een betere balans in het gebied is het daarbij noodzakelijk om ook te investeren in de 'zachte waarden' van de omgevingskwaliteit, zoals landschap en leefomgeving. In de gebiedsvisie zijn voor de korte termijn een tiental gebieds- en thematische opgaven beschreven. Voorstel is om aan de hand van de strategische gebiedsvisie een dynamische uitvoeringsagenda op te stellen waarin wordt aangegeven welke partijen voor een bepaalde actie aan de

lat staan, hoe en wanneer de actie zal worden opgepakt, op welke wijze participatie wordt georganiseerd, welke middelen daarvoor nodig zijn, waar en wanneer besluitvorming aan de orde is, enz. De acties uit de uitvoeringsagenda worden daar waar mogelijk gekoppeld aan bestaande trajecten en er wordt gekeken naar mogelijke uitvoering van moties, zoals 2561.

De uitvoeringsagenda zal de basis gaan vormen voor de afspraken die partijen maken in een convenant of bestuursovereenkomst, na vaststelling van de gebiedsvisie. Besluitvorming over de uitvoeringsagenda en samenwerkingsconvenant zal in 2022 plaatsvinden.

Nadere informatie over het proces van totstandkoming van de gebiedsvisie en de gebiedsvisie zelf, zijn te vinden op de provinciale website: <https://www.limburg.nl/onderwerpen/economie/chemelot/integratie/>

Omgevingsplandeel Chemelot en omgeving

Bij brief van 12 januari 2021, nr. 2021/334 bent u via een mededeling portefeuillehouder geïnformeerd over de vaststelling van de Uitgangspuntennota Omgevingsplandeel Chemelot door de gemeenteraden van Sittard-Geleen, Stein, Beek en ons College van Gedeputeerde Staten. In deze brief is toegezegd dat wij u regelmatig op de hoogte houden van het verdere verloop van het Omgevingsplandeel Chemelot en dat wij deze informatievoorziening waar mogelijk combineren met informatieverstrekking over de andere lopende trajecten.

De gemeenten Sittard-Geleen, Stein, Beek en de Provincie Limburg werken samen aan de totstandkoming van een omgevingsplandeel voor Chemelot en Haven Stein. Gedurende dit proces vindt er regelmatig afstemming plaats met Chemelot (DSM als grondeigenaar en Chemelot Site Permit B.V.) Het vaststellen van een omgevingsplan is een bevoegdheid van de betrokken gemeenteraden.

Onder regie van Sittard-Geleen is de aanbestedingsprocedure gestart voor het op te stellen omgevingsplandeel. Op 28 juni 2021 is het project gegund aan bureau Witteveen + Bos.

De Uitgangspuntennota Omgevingsplandeel Chemelot vormt de basis van het nu te doorlopen traject. Daarin is vastgelegd dat de kern wordt gevormd door een horizontale en beleidsarme overgang van het huidige ruimtelijke regime (bestemmingsplannen, verordeningen) naar een omgevingsplandeel.

De te doorlopen stappen en mijlpalen zijn als volgt:

1. Programma van eisen - wat willen we regelen? jul - okt 2021
2. Juridische notitie ruimtelijke regels - wat moet en kunnen we regelen? nov - feb 2022
Het programma van eisen wordt gespiegeld aan grenzen van de Omgevingswet. Dit wordt uitgewerkt in een juridische nota die de verplichte inhoud van het omgevingsplan voor Chemelot zal omlijnen;

3. Concept omgevingsplandeel - hoe wil ik het regelen? maart - juli 2022
In deze fase wordt een conceptversie van het omgevingsplandeel opgesteld. De belangrijkste randvoorwaarden vanuit de diverse milieudisciplines worden hierin al meegenomen;
4. Definitief ontwerp omgevingsplandeel juli - dec 2022
Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het omgevingsplandeel en onderbouwing verder ingevuld tot een definitief ontwerp, klaar voor de procedurele fase. Bijzondere aandacht gaat uit naar de verenigbaarheid met het nieuwe Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).

Gebiedsverkenning mobiliteit Westelijke Mijnstreek

Aanleiding

Een gebiedsverkenning mobiliteit heeft tot doel de mobiliteitsproblematiek te bezien binnen een begrensd gebied en in samenhang met andere taken en opgaven binnen dat gebied. Zonder de omgeving van dat gebied uit het oog te verliezen. Met behulp van ons verkeersmodel hebben we berekend dat de autonome en regionale ontwikkelingen die zich tot 2040 voordoen in de Westelijke Mijnstreek zorgen voor een toename van het gemotoriseerde verkeer met (een bandbreedte van) 17 tot 29% ten opzichte van het basisjaar 2016. Dit is noch bevorderlijk voor de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de Westelijke Mijnstreek, noch voor de leefbaarheid in het gebied of de leefomgeving. Concreet willen we de groei van de (auto-) mobiliteit reduceren tot maximaal 5% in 2040 ten opzichte van 2016, om zo de bedrijven binnen dit grote economische cluster (zoals de Chemelot-site, VDL NedCar), instellingen en woonkernen bereikbaar te houden en tevens de leefbaarheid/leefomgeving van die woonkernen te verbeteren. Dat kan enkel door een mobiliteitstransitie op gang te brengen via een samenhangend pakket van maatregelen. We stimuleren daarom de overstap waar mogelijk naar andere modaliteiten als rail, bus en water voor het transport van goederen of naar fiets, openbaar vervoer, carsharing, en dergelijke voor personenvervoer. We stimuleren thuiswerken en het slim gebruik maken van bestaande infrastructuur. En waar ondanks deze maatregelen knelpunten op het gebied van veiligheid of doorstroming blijven bestaan passen we ook de infrastructuur aan. De mobiliteitstransitie zoals beschreven in de gebiedsverkenning Westelijke Mijnstreek richt zich vooral op de N276 en N294/Chemelot. In de gebiedsverkenning mobiliteit Westelijke Mijnstreek participeren Rijkswaterstaat Zuid-Nederland (RWS ZN), de gemeenten Beek, Beekdaalen, Echt-Susteren, Sittard-Geleen en Stein en de Provincie Limburg. De gebiedsverkenning is een gezamenlijk project van de betrokken partijen. Als trekker fungeert de Provincie.

Doelen

De ambities zijn verduurzaming en CO₂-reductie; verbeteren veiligheid; ontwikkelen agglomeratiekracht; vergroten inclusieve samenleving (het mobiliteitssysteem is voor iedereen beschikbaar, toegankelijk en begrijpelijk); en verbeteren leefbaarheid en gezondheid.

Het realiseren van de ambities gebeurt via vijf programmalijnen: bewustwording en gedragsbeïnvloeding; fietsinfrastructuur; vervoers- en mobiliteitsdiensten; logistiek; en infrastructuur.

De gebiedsverkenning geeft een doorkijk tot 2040:

- Voor de periode tot 2030 is deze meer concreet, zoals de verbreding van de A2, modal shift voor het goederenvervoer en andere maatregelen om de logistiek in de regio te verduurzamen, de circulaire ambitie van Chemelot en de relaties met werkgeversaanpak, logistiek makelaarschap,

de multimodale verbinding met de haven Stein en de ontwikkeling van de Brightlands Chemelot Campus, de aanpassingen van de N297 en de N276 bij uitbreiding van VDL Nedcar of de nieuwe OV-concessie.

- Voor de periode daarna is de verkenning meer richtinggevend. Bijvoorbeeld: het mobiliteitssysteem is multimodaal, ondersteund door digitale services; goede fietsverbindingen en wandelpaden; een fijnmazig en flexibel collectief vervoerssysteem; mobiliteitshubs; digitale vaardigheden, ook van ouderen; duurzaam, smart en multimodaal goederenvervoer.

Vervolgproces

Eind september/begin oktober zijn de verschillende partijen akkoord gegaan om de gebiedsverkenning mobiliteit Westelijke Mijnstreek ter besluitvorming voor te leggen aan de colleges van burgemeester en wethouders en Gedeputeerde Staten. De besluitvorming zal bij separaat voorstel aan Gedeputeerde Staten worden voorgelegd evenals de besluitvorming over de door bovengenoemde partijen geaccordeerde projectenlijst voor de komende anderhalf jaar met daarin opgenomen een voorstel voor de governance en monitoring. De Staten zullen over de gebiedsverkenning en de vervolgafspraken worden geïnformeerd.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

S.H.M. Satijn

M.W.A. van Gaans-Gijbels

M.M. van Toorenburg

L. Roefs